

Algemeen Bestuur en directie
Meerschap Paterswolde
T.a.v. de heer G. Pots
Veenweg 46
9752 XS Haren

Laan Corpus den Hoorn 300
9728 JT Groningen
06-52894085
b.g.g. 06-23772779
sietse@hofsteengezeeman.nl
www.hofsteengezeeman.nl

Groningen : 1 april 2014
Betreft : Accountantsverslag controle jaarrekening 2013

Geacht bestuur en geachte directie,

Ingevolge uw opdracht hebben wij de jaarstukken van het Meerschap Paterswolde over 2013 gecontroleerd. Ons oordeel hebben we tot uitdrukking gebracht in de controleverklaring (met goedkeurende strekking) die in de jaarstukken is opgenomen. Het nu voorliggende accountantsverslag is het sluitstuk van onze opdracht. Hierin lichten wij op hoofdlijnen toe hoe we onze opdracht hebben ingevuld. Daarnaast geven we onze accountantsvisie op de (ontwikkelingen in de) cijfers, de bedrijfsvoering, het risicomanagement en dergelijke.

De indeling van ons accountantsverslag is als volgt:

- 1 Inleiding
- 2 Toelichting op de strekking van de verklaring
- 3 Balans
- 4 Exploitatie
- 5 Interne beheersing / automatisering
- 6 Rechtmatigheid
- 7 Ontwikkelingen / fiscaliteit
- 8 Afsluiting

1 Inleiding

De aan ons verstrekte opdracht tot accountantscontrole omvat de controle van de jaarstukken. Het controleproces valt over het algemeen uiteen in een aantal fasen. In schema ziet het controleproces er als volgt uit:

Onder normale omstandigheden wordt in de loop van het boekjaar de interim-controle uitgevoerd en na het gereed komen van de concept jaarrekening de eindejaarscontrole. Uit oogpunt van efficiency hebben we de beide fasen gecombineerd uitgevoerd in maart 2014. Dit is conform de afspraken die we naar aanleiding van onze offerte hebben gemaakt.

Dit houdt in dat wij bij de controle van de jaarstukken ons een beeld hebben gevormd van de administratieve organisatie en de interne beheersing binnen de belangrijkste administratieve processen bij het Meerschap. We hebben daarbij onderzocht of de basale functiescheidingen in voldoende mate in de organisatie aanwezig zijn om een betrouwbare procesgang en adequate verantwoording te waarborgen. Bij de controle op de jaarstukken hebben we zowel gekeken naar de inhoudelijke aspecten (geven de cijfers correct de balans en de exploitatie van het Meerschap weer) als naar de formele kant (voldoen de jaarstukken aan de formele eisen van het Besluit Begroting en Verantwoording Provincies en Gemeenten, het BBV).

Onze controleverklaring is in de jaarstukken opgenomen. In het volgende hoofdstuk geven wij een toelichting op ons oordeel.

2 Toelichting op de strekking van de verklaring

Onze controleverklaring betreft zowel de getrouwheid als de financiële rechtmatigheid. Ten aanzien van beide aspecten is het oordeel goedkeurend van aard. Deze conclusie wil niet zeggen dat de jaarstukken in het geheel geen fouten (kunnen) bevatten. Immers, bij de accountantscontrole wordt er gewerkt met het begrip “materialiteit”, of het spiegelbeeld ervan “controletolerantie”. Dit begrip betekent, dat de jaarrekening voor de gebruikers betrouwbaar moet zijn, en dat informatie die voor de beslissingen van de gebruikers relevant is, correct moet zijn. Correct betekent dan dat er geen grotere fout in de jaarstukken mag zitten dan de gebruiker accepteert in het kader van zijn oordeelsvorming en dat is dan de controletolerantie waarmee wij als accountant ons werk doen.

Dit alles klinkt nogal vaag en conceptueel, maar het is door de wetgever concreet vertaald. In het Besluit Accountantscontrole Decentrale Overheden zijn normen gegeven voor de controletolerantie.

Deze zijn als volgt:

- 1% van de totale exploitatieomvang in geval van fouten
- 3% van de totale exploitatieomvang in geval van onzekerheden

De totale exploitatieomvang 2013 zoals blijkt uit de jaarrekening van het Meerschap Paterswolde bedraagt € 947.000,- Daarmee komt de controletolerantie uit op:

- Voor fouten 1%, in casu € 9.470,-
- Voor onzekerheden 3%, in casu € 28.410,-

Dan is het nog zo dat in deze regels voor het bevoegd gezag, in casu het algemeen bestuur, de mogelijkheid is opgenomen om (al dan niet op onderdelen) de controletolerantie aan te scherpen. Het bestuur van het Meerschaps Paterswolde heeft dat niet gedaan. Voor de controle van de jaarrekening 2013 hebben we daarom gewerkt met de hiervoor opgenomen tolerantiegrenzen.

Onze controle heeft geen fouten en ook geen onzekerheden naar voren gebracht die deze grenzen overschrijden. Om die reden is ons oordeel goedkeurend van aard, zowel wat betreft de getrouwheid van de jaarrekening als wat betreft de rechtmatigheid van de baten, de lasten en de balansmutaties.

3 Balans

3.1. Financiële kengetallen

In bedrijfseconomisch opzicht zijn het eigen vermogen (weerstandsvermogen), solvabiliteit en liquiditeit belangrijke kengetallen. We beginnen met het eigen vermogen. Dat kan als volgt worden gespecificeerd (bedragen * € 1.000,-):

	2013	2012	2011
Algemene reserve	191	210	235
Reserve investeringen Meerschapsgebied	560	541	522
Nog te bestemmen resultaat *	57	59	42
Totaal eigen vermogen	808	810	799

* Het resultaat 2013 bedraagt € 57.000,-. Dit resultaat is in de vergadering van 4 maart 2014 bestemd voor handhaving en toezicht in 2014.

Met deze vermogensposities komen we tot de volgende solvabiliteitsratio's (Eigen vermogen / totaal vermogen, bedragen € 1.000,-):

	2013	2012	2011	
Eigen vermogen	808	810	799	
Balanstotaal	5.412	4.504	4.056	
Solvabiliteitsratio	14,9%	18,0%	19,7%	Noot

Noot: Deze percentages wijken licht af van de kengetallen in de jaarrekening (en) omdat wij het nog te bestemmen resultaat hebben meegenomen. Dat is in de jaarrekeningen niet gebeurd.

Hoewel bij gemeenschappelijke regelingen de solvabiliteit wat minder belangrijk is dan in het bedrijfsleven (daar is het bij voorbeeld een factor in de bepaling van de mogelijkheden om vreemd vermogen aan te trekken), valt wel op dat dit kengetal blijft teruglopen. Dat heeft net als vorig jaar te maken met de investeringen in het Meerschapsgebied (het TRIP-project). Door dit project groeit het balanstotaal (met name door de toename van de posten "Activa in ontwikkeling" en "Vooruitontvangen bedragen").

Naast de solvabiliteit is ook liquiditeit een veel gebruikte indicator bij het kijken naar de financiële gezondheid van organisaties. De liquiditeit van het Meerschapg loopt terug onder andere omdat de investeringen in het Meerschapsgebied in het kader van het TRIP project nog steeds sneller gaan dan de financiering door de betrokken partijen. Dat verklaart een afname van circa € 0,5 miljoen.

3.2. Weerstandsvermogen / buffer

Of de vermogenspositie van het Meerschapg Paterswolde als buffer al dan niet toereikend is, hangt samen met het risicoprofiel van de organisatie. Simpel gesteld, bij een hoger risicoprofiel is het veilig om een hogere buffer aan te houden als weerstandsvermogen. Anders moet bij iedere tegenvaller direct een beroep worden gedaan op de aangesloten gemeenten.

Het risicoprofiel is onderdeel van de paragraaf Weerstandsvermogen in de begroting en in de jaarstukken van het Meerschapg. Maar ook op andere plaatsen in de jaarstukken staat informatie die bijdraagt aan inzicht in de (potentiële) risico's bij het Meerschapg Paterswolde, bijvoorbeeld in de paragraaf Onderhoud Kapitaalgoederen waar wordt gewezen op de verwachting van toekomstige uitgaven aan groot onderhoud in de orde van €1 miljoen. Voor dit bedrag is momenteel geen voorziening beschikbaar.

Daarnaast is in de toelichting op de vermogenspositie melding gemaakt van besluiten tot inzet van delen van de reserves. Deze bedragen zijn nog niet op de reserves in mindering gebracht, maar dit geld is niet meer beschikbaar voor "vrije bestemming", tenzij de eerder genomen besluiten worden herzien.

Kortom, € 0,8 miljoen aan eigen vermogen lijkt in absolute zin een flink bedrag, maar gekoppeld aan de teruglopende liquiditeit, het beslag wat er al op de reserves is gelegd en de verwachte toekomstige onderhouds- / investeringsuitgaven, is het een buffer die snel kan verdampen.

Ter afsluiting van dit hoofdstuk maken we de kanttekening dat op grond van de geldende verslaggevingsregels (het Besluit Begroting en Verantwoording Provincies en Gemeenten) de verplichtingen aan het personeel uit hoofde van vakantiegeld en niet genoten vakantiedagen (terecht) niet in de balans zijn opgenomen. Voor dit soort posten is dus op dit moment geen dekking aanwezig, anders dan de opgebouwde algemene reserve.

4 Exploitatie

Het exploitatieresultaat over 2013 is uitgekomen op € 57.000,-. Dat is bijna dezelfde uitkomst als over 2012. De totale exploitatie over 2013 is ruim binnen de kaders van de begroting gebleven. Wel zijn er wat "verschuivingen" tussen onderdelen van de begroting, maar deze zijn in de jaarrekening duidelijk toegelicht.

Het resultaat ad € 57.000,- is afzonderlijk in de balans opgenomen als "Nog te bestemmen resultaat". Het Algemeen Bestuur is bevoegd aan dit saldo een bestemming te geven, maar heeft dit feitelijk al gedaan in de eerder genoemde vergadering van 4 maart 2014.

Daar is besloten het exploitatieresultaat 2013 in te zetten voor handhaving en toezicht in het Meerschapsgebied in het jaar 2014.

5 Interne beheersing / automatisering

Het Meerschapp maakt voor de administratievoering en de planning & control functie gebruik van de technische en personele infrastructuur van de dienst OCSW van de gemeente Groningen, op basis van een daartoe afgesloten dienstverleningsovereenkomst. Gegeven de omvang van de organisatie is de basale functiescheiding aanwezig. De concept jaarrekening 2013 werd deugdelijk onderbouwd aangeleverd. Wij hebben in onze controle geen fouten en ook geen onzekerheden aangetroffen met betrekking tot deze jaarrekening.

Wel zijn er naar te toekomst toe een aantal onzekerheden / risico's. Ziet u daarvoor hoofdstuk 7 van dit verslag.

Ten aanzien van de automatisering is ons niet gebleken waaruit wij zouden moeten concluderen dat de betrouwbaarheid en de continuïteit van de geautomatiseerde gegevensverwerking in gevaar zouden zijn.

6 Rechtmatigheid

De strekking van onze controleverklaring is goedkeurend, zowel wat betreft de getrouwheid als de (financiële) rechtmatigheid. Er is sprake van een "Eén programmarekening" waarbij het totaal van de begrote lasten (circa € 947.000,-) niet is overschreden.

In hoofdstuk 2 is al melding gemaakt van de controletoleranties. Er zijn geen ongecorrigeerde fouten achtergebleven in de jaarstukken en er zijn ook geen onrechtmatige uitgaven geconstateerd.

7 Ontwikkelingen / fiscaliteit

Het Meerschapp is een organisatie die verschillende soorten activiteiten ontplooit. Bijvoorbeeld het beheer en onderhoud van het Meerschapsgebied. Dat is een activiteit die ligt in het verlengde van de overheidstaken van de aangesloten gemeenten. Daarnaast exploiteert het Meerschapp het gebied, onder andere door verhuur / erfpacht, innen sluisgelden, en dergelijke. Daarbij is het lastig een concrete scheiding aan te brengen tussen beide soorten activiteiten, zowel inhoudelijk als fiscaal.

Dat betekent de facto dat er zowel activiteiten zijn die als overheidstaken kunnen worden aangeduid, als activiteiten die als ondernemersactiviteiten gelden. Op grond daarvan is de fiscale duiding van het Meerschapp voor de BTW tamelijk complex. Deze complexiteit wordt nog versterkt door het lopende investeringsproject TRIP. Daarbij zijn verschillende externe partijen betrokken, met ook weer elk hun eigen BTW positie (mede afhankelijk van de vraag of men "subsidieert", dan wel "meebetaalt").

In de loop van 2013 is met de Belastingdienst overeenstemming bereikt over de fiscale duiding van de aard van de activiteiten van het Meerschapp. Daarmee is alles geregeld, zowel het TRIP project als de reguliere fiscale positie en is de fiscale positie geen risico meer.

Mede gezien gemeentelijke bezuinigingen is het Meerschapp de afgelopen jaren kritisch geweest op de kosten. Dat is op zich goed. Maar concentratie alleen op kostenbeheersing en kosten verlaging brengt organisaties uiteindelijk in een neerwaartse spiraal. Om levensvatbaar te blijven is het daarnaast van belang om ook aandacht te besteden aan de mogelijkheden van het vergroten van de eigen opbrengsten, dan wel het genereren van nieuwe bronnen van opbrengsten.

Steekwoorden die ons daarbij invallen zijn bijvoorbeeld: Organiseren van evenementen (en daarbij entree heffen), betaald parkeren, onderzoeken van de mogelijkheden voor een stichting "vrienden van", sponsoring, verhuren van ruimten, onderzoeken mogelijkheden verkoop bouwgrond, enzovoort.

Uiteraard zullen niet alle ideeën uitvoerbaar, dan wel wenselijk zijn, gezien de primaire aard en doelstelling van het Meerschap.

Het lijkt ons de moeite waard om de mensen van het Meerschap tezamen met een vertegenwoordiging van de aangesloten gemeenten te laten brainstormen over de mogelijkheden en beperkingen met betrekking tot het vergroten van de eigen opbrengsten van het Meerschap.

8 Afsluiting

De samenwerking met de mensen van het Meerschap hebben wij ervaren als professioneel en inspirerend. De openheid in het verstrekken van documentatie en inlichtingen dragen bij aan een effectieve en efficiënte accountantscontrole.

Wij vertrouwen erop u met dit accountantsverslag adequaat te hebben geïnformeerd en zijn gaarne bereid de inhoud van deze rapportage verder toe te lichten.

Hoogachtend

Hofsteenge Zeeman Groep B.V.
Namens deze

drs. S. Hofsteenge RA